

II *In Taberna*

(Tavernis)

11. *Estuans interius* (baritoni soolo) Tunnen meelekibedust oma kergluse pärast, ma ei leia kindlat tuge ega pinda. Kõik tõsine on mulle võõras ja iga kiusatus haarab mu kaasa.

12. *Olim lacus colueram* (metsosoprani soolo ja meeskoor). Kunagi olin uhke luik järvel, nüüd keerab mind kokk tulel ringi ja peagi kantakse mind vaagnal lauale.

[...]

14. *In taberna quando sumus* (meeskoor). Tavernis olles ei hooli ma maistest muredest. Mõni võidab selles mängus uhked riided, mõni läheb kotis koju. Jooyad rikkad, joovad vaesed, joovad vanad, joovad noored, joovad...

III *Cour d'amours*

(Armastuse palee)

15. *Amor volat undique* (soprani soolo ja poistekoor). Kõikjal lendab kirest haaratud Amor ja kui kellelgi puudub seltsiline, jääb ta ilma igasugusest rõõmust.

16. *Dies, nox et omnia* (baritoni soolo). Mulle on kõik vastumeelt, aga ainult üks sinu suudlus kaotaks kõik need tuhanded ohked minu rinnast.

17. *Stetit puella* (soprani soolo). Nagu roos seisis õitsva suuga tüdruk punases tuunikas.

18. *Circa mea pectora* (baritoni soolo ja koor). Mulle õnnetule ei anna rahu sinu silmad, mis valgustavad maailma nagu valgusähvatus pimedust.

19. *Si puer cum puellula* (kolm tenorit, bariton ja kaks bassi). Kui poiss viibib tüdrukuga kambrikeses, algab sõnulseletamatu mäng kätele ja huultele.

20. *Veni, veni, venias* (topeltkoor). Tule ja ära lase mul surra, sina, kes sa oled punasem roosist, valgem liiliast, kenam kõikidest.

21. *In trufna* (soprani soolo). Minu mõttekaalul voogavad vastandlikud tunded: vallatu armastus ja vooruslikkus.

22. *Tempus est iocundum* (soprani soolo, baritoni soolo ja koorid). On meeldiv aeg, oo neiud, vaid rõõmustage kaasa, noormehed. Olen üleni uue armastuse kütkes, mis mind hukutab.

23. *Dulcissime* (soprani soolo). Kallike, annan end kõik sinule.

Blanziflor et Helena

24. *Ave formosissima* (koor). Ole tervitatud, kauneim pärl.

Fortuna imperatrix mundi

(Saatus - maailma valitseja)

25. *Oo, Fortuna* (koor). Oo, saatus, oled muutuv nagu kuugi, mis alati kas kasvab või kahaneb. Oled nagu veerev ratas, sinu süü tõttu olen ma nüüd kõik kaotanud.

Catulli Carmina (Catulluse laulud)

Teose eel ja järelmängu tekst on kirjutatud spetsiaalselt selle teose jaoks, põhiosa sõnad aga pärinevad rooma poeedi Caius Valprius Catulluse (87-54 e.m.a.) luulest.

Eelmäng. Noormehed ja neid vannuvad vastastikku igavest truudust ning lõõmavad ihast teineteise järele. Noorte kirglikke tõotusi kuulevad raugad, kes naeravad noored välja ja jagavad õpetusi: miski ei ole siin ilmas igavene. Armastus toob ainult tuskat, tuletatagu meelde lugu Catulluse lauludest. Jäädaksegi seda lugu jälgima.

[...]

2. *Vivamus* (Catullus ja koor). "Elagem ja armastagem!" hüüab Catullus oma kallimale Lesbiale. Ükskord tuleb magada surmaund, nüüd aga on aeg mustuhandeks suudluseks.

3. *Ille mi par esse deo videtur* (Catullus ja Lesbia, koor). Catulluse armuõhkamine: Lesbia ligidus röövib mehelt meeled, neiu ilu teeb ta pimedaks ja kurdiks.

Catullus uinub Lesbia süles, aga koor hoiatab: "Jõudehetk on kurjast, Catullus, tukkumine on kuningaid ja riikegi hukutanud!"

4. *Caeli* (Catullus ja meeskoor). Lesbia on jätnud Catulluse magama ja läinud ise kõrtsi tantsima. Catullus ärkab, saab Lesbia teost teada ja ahastades kurdab asjalugu sõbrale. "Nüüd on ta halval teel!" kõmised õnnetus Catulluse kõrvus.

5. *Nulli se dicit* (Catullus ja koor). Catullus on pettunud: tema piiga on lubanud kuuluda ainult talle, kuid... naise tõotused on nagu tuulde ja laineile kirjutatud.

6. *Iucundum* (koor ja Lesbia). Catullus näeb unes end Lesbia süleluses lebamas. Koor laulab tema südame palvet: andku jumalad, et Lesbia armutõotused oleksid siirad ja armastusning sõprusliit kestaks elu lõpuni! Lesbia hellitab kallikest: "Uinu veel!"

7. *Desine* (koor). Äkki märkab Catullus, et Lesbia juures pole tema ise, vaid on ta sõber Caelius. Koor laulab meeleheidet: ei ole enam ausust maailmas! Tänamatus võimutseb, keegi ei ahista sind rängemini kui su endine armsam.

8. *Odi et amo* (koor)

9. *Amabo* (Catullus). Catulluse kohtamisettepanek nägusale Ipsitillale.

10. *Ameana* (Catullus ja nasikoar). Catullus irvitab näotu tänavatüdruku üle, kes talle ligi tikub.

11. *Miser Catulle* (koor). Catullus otsib uulitsalt Lesbiat. Talle antakse nõu jätta halamine, ja kui tüdruk enam ei taha, jäägu Catulluski kalgiks. Aga Catullus variseb kokku.

12. *Nulla potest. Nunc est mens* (Catullus ja koor). Lesbia naaseb Catulluse juurde. Kuid Catullus tõukab ta enesest: pole küll ühtegi naist nii väga armastatud nagu Catullus armastas Lesbiat, kuid vahepealsetest kannatustest muserdatud mees ei suuda enam Lesbia juurde tagasi pöörduda ... ega ka teda oma südamest välja juurida.

Carl Orff (1895-1982) , ohvitseri perest pärinev saksa helilooja alustas oma muusikaõpinguid viie aastasena. Aastatel 1913-1914 õppis ta Müncheni muusikaakadeemias. Professionaalset muusikuteed alustas kapellmeistrina Müncheni draamateatris *Kammerspiele* 1915. a., 1918-1919 töötas Mannheimi ja Darmstadtiteatrites.

1919. a. naases Carl Orff Münchenisse, kus alustas oma läbi elu kestnud pedagoogitööd, luues 1924. aastal erilise liikumise, muusika ja tantsukooli, mis töötas Teise maailmasõjani. Aastatel 1950-1960 õpetas ka kompositsiooni Müncheni kõrgemas muusikakoolis, tema õpilaste hulgas tuleks mainida nimekaid Werner Egki ja Heinrich Sutermeisterit. 1962. aastast oli Orff üks *Mozarteum*'i juhtidest.

Oma loomingus oli Carl Orff alguses Claude Debussy ja Richard Strauss'i mõju all, kuid vabanes sellest peagi, hakates eksperimenteerima uute lavaliste vormide otsingul, milles oli tunda vana muusika (Monteverdi, Schütz, J. S. Bach) mõju. Suurt mõju avaldas heliloojale, eriti omanäolise instrumentariumi väljakujunemisel, mitte ainult saksa, vaid ka aasia ja aafrika rahvamuusika. Tunneme ju Orffi muusikaõpetuseski ennekõike põnevaid pille.

Orff on loonud 15 muusikalist lavateost, mille hulgas me ei leia žanrimääratlust "ooper" (või ballett). Meilgi tuntud "Kuu" (*Der Mond*) näiteks on "näidend lauljatele, näitlejatele, koorile ja orkestrile".

Kolm lavalist kantaati - "Carmina Burana", "Catulli Carmina" ja "Aphrodite triumf" moodustavad lavalise triptühhoni. Nn. sünteetiliste etendustena, kus oluline osa ka tantsul, on neid sageli lavastatud, balletina, nagu praegune lavastus, ei tea maailma praktikast näidet tuua.

"Carmina Burana" oli Orffi lavamuusika avalööök, kirjutatud aastatel 1935/1936. Lavalise kantaadi tekstid pärinevad 1300. aastatest benediktiinlastelt, esmakordselt trükiti need 1847. aastal. "Catulli Carmina" pärineb aastast 1943.

Carl Orffi on peetud XX sajandi kõige omanäolisemaks, aga ka siiramaks ja nooruslikumaks heliloojaks. Tema helindite kaasakiskuvad rütmipöörised ja jõuline elurõõm on teinud temast vaieldamatult ka meie sajandi populaarseima muusiku.

Koreograaf Mai Murdmaa on lavastanud Estonia Teatris ligi 30 aastat. Tema omanäolise muusikatunnetuse tantsukeelde kandmise teetähiseid on arvukalt, nimetagem siinkohal vaid praegu teatri repertuaaris olevad Mai Murdmaa lavastused: "Maarjamaa lunastus", "Karje ja vaikus", "Kuritöö ja karistus", "Võlumandariin", "Don Juani mäng", "Pähklipureja".

Kunstnik Andris Freibergs sai hariduse Riia kunstiakadeemias. Töötas palju aastaid peakunstnikuna Riia noorsooteatris, mida juhatas Adolf Šapiro. Praegu töötab A. Freibergs Läti Rahvusooperi peakunstnikuna ning õppejõuna kunstiakadeemias. On kujundanud ligi 125 lavastust, ka Saksamaal, Venetsueelas, Poolas. Koostöös Mai Murdmaaga on lavale tulnud Tšaikovski 6. sümfoonia Riias, "Maarjamaa lunastus", "Kuritöö ja karistus" ning "Don Juani mäng" Estonia Teatris.

Lavastusala juhataja JAAN MIKKEL
Dekoratsiooniala juhataja KÜLLI ROOT
Kostüümiala juhataja LEIDA TALLO
Kostüümid maalinud KRISTA SAAR
Rekvisiidiala juhataja KARIN LINDMAA
Jumestusala juhataja ANNE KASTEHEIN
Valgus TIIT URVIK
Heli UNO TORMET
Pealavameister HEINO LILLIPUU

Etenduse heli tuleb lindilt, esitaja Tšehhi Filharmoonia
orkester ja koor.

Estonia Teatrit toetab FINNFUND
(*Finnish Fund for Industrial Cooperation Ltd.*)